

bizden yapamıyacağımız fedakarlıklar beklemiyor. Düşünün ki evlatların şükrü içlerinden birinin kurbanı olsaydı, hangimiz yapabilirdik…. Bu imtihanı hiç birimiz başaramazdık. Ancak, Hz. İbrahim bundan müstesna. Allah Tealâ, Hz. İbrâhîm’e lutfu ile peygamberlik vermiş, onu ateşin yakmasından korumuş, imkansız olmasına rağmen duasını kırmayarak yaşlılığında ona İsmail’i vermiş, hatta kısır hanımından da yine peygamber olacak bir oğul daha yani İshak’ı da vermiştir. Yüce Allah ona vermiş olduğu bu ihsanların karşısında onu evlat sevgisi ve Allah sevgisi arasında seçim yapma gibi bir imtihana da tabi tutmuştur. İlk imtihanı ayrılıktır. Yıllarca evlat üzlemi çeken Hz. İbrahim, nihayet bir oğula kavuşmuş ama akabinde Allah Tealâ onun bu çocuk sevgisini kırmak için ilahi bir emirle, daha iki yaşındaki oğlu ile eşi Hacer’i kilonurda metrelerce uzağa ta Mekke’ye bırakmak zorunda kalmıştır. O bu imtihanı başarmıştır. Allah’ın emrini her şeyden yüce bilip insan değil, bir bitki hatta su bile bulunmayan bugünkü Kabe’nin yakınına tam bir teslimiyet içerisinde ailesini bırakıp dünmüştür. Hz. İbrahim’in İmtihanı ayrılık ile de bitmemiştir. Çünkü peygamberler en ağır imtihanla imtihan olurlar. Can pasesi , güzünün nuru oğulcuğu İsmail biraz büyüyüp, serpilip çocuk yaşa geldiğinde Allah yeni bir imtihana tabi tutuyor. Ona verilen nimetlerden en sevdiği nimeti yani oğlunu Allah için kurban et emrini veriyor. Hz. İbrahim, bütün varlığını kurban etmeye hazır ama rüyaları ona en sevdiği şeyin İsmail olduğunu süylüyor…. İsmail.. İsmail’i kurban etmek… Allah teala, Hz. İbrahim’in kayıtsız şartsız, Allah’a olan bağlılığını imtihan etmiştir. Allah’ın ona bahsettiği yavrusunu, tekrar Allah’a verebilecek mi?.. Gerçekten ne ağır bir imtihan!.. Ama Hz. İbrahim, bağı yansa da, yüreği pare pare olsa da, o dikenden esirgediği yavrusunu kendi elleriyle kurban etmek için Mina’ya gütürmeye karardır… Bıçağını bilevliyor, üyle keskin olmalı ki, oğulcuğu daha fazla acı çekmemeli, eğer bir seferde kesemezse, belki kendi de bu işi başaramayacağından endişeli, işte bıçağı üyle bilevliyordu, kafasında üstesinden gelemeyeceği binbir düşünüce ile… Ve nihayet bugün yani bizim için bayram olan bugün olduğunda Allah’a olan itaatini ispat için, oğlunu alıyor ve Mina’ya gütürüyor. Kendi dalgın ünde, oğulcuğu arka sıra geliyor. Şeytan bu boş durur mu tam fırsatı ailenin bütün fertlerini kandırmaya çalışıyor ama başaramıyor, nihayet İsmail’e ilişiyor ve ona babasının kendisini kesmeye gütürdüğünü süylüyor. İsmail, bir şeylerden şüphelense de şeytana fırsat vermiyor hatta şeytana attığı taşlarla onu tek güzünden ediyor da artık adı “kür şeytan” oluyor. İsmail durumu babasına sorduğunda babası ona gürdüğü rüyayı ve emri ilahiye süylüyor. İsmail, daha çocuk yaşta, ama o da bir peygamber olacak tinette. İsmail, ne kaçıyor, ne de baba bana nasıl kıyarsın diyor.. “Baba daha hayatımın baharındayım demiyor!” Babasına süylediği şeye bakın, Babacığım, emrolduğun şeyi yap, yani sakın elin titremesin gülçlü ol. Ve beni inşallah sabredenlerden bulacaksın. Yani ben de metin olacağım, senin işini zora sokmayacağım” diyordu… Ne büyük bir imtihan. Kesilecek mekana geliyorlar, İsmail boylu boyunca yüzü koyun uzanıyor boynunu taşın üzerine koyuyor. İbrahim Peygamber, “Ulu’l- Azm” peygamber olmak elbette kolay değil. İşte İbrahim (AS) da, bıçağı kaldırıyor ve güzünü kapatıp sürüyor bıçağı bakmaya doyamadığı oğulcuğunun boynuna. Ne oluyor bıçağa ki kesmiyor. İbrahim (AS) bakamıyor, kesmek zorunda… sürtüyor var gücüyle bir iki üç …ama bıçak kesmiyor. Güzünü kaldırıyor

gömlüklere, Rabbine yalvarırcasına bu imtihan daha ne kadar sürecek diye yardım istiyor. Oysa Allah Tealâ'nın ondan istediği bir ceset değildir, yalnızca itaat edip edemeyeceğidir, evet ikisi de imtihanlarını başarmışlardır. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: "Onların (kurbanların) ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır. Fakat O'na sadece sizin takvanız ulaşır." Allah İsmail'i ona yeniden hibe ediyor, İbrahim, babalığı değil, peygamberliği seçmiştir; babalık şefkatini değil nebilik ciddiyetini seçmiştir, oğlunu değil Rabbini seçmiştir. Bu hadise Saffat suresinin 100-111. ayetlerinde şöyle ifade edilmektedir: 100 "Ey Rabbim! Bana salihlerden olacak bir çocuğu bağışla." 101 "Biz de ona uysal bir oğul müjdeledik." 102 "Çocuk kendisiyle birlikte koşup yürüyecek yaşa gelince İbrahim ona, "Yavrumsun, ben de seninle birlikte yaşayayım" dedi. O da, "Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın" dedi. 103, 104

Nihayet her ikisi de (Allah'ın emrine) boyun eğip, İbrahim de onu (boğazlamak için) yere yatırınca ona, şöyle seslendik: "Ey İbrahim!" 105 "Görmüyor muyuz seni yanından uzaklaştırdığını? Yerine getirdin. Şüphesiz biz iyilik yapanları bilmeyiz, kafatlandırırız." 106 "Şüphesiz bu apaçık bir imtihandır." 107 "Biz, (İbrahim'e) bir kurbanlık vererek onu (İsmail'i) kurtardık." 108 "Sonradan gelenler arasında ona güzel bir ad bıraktık." 109 "İbrahim'e selam olsun." 110 "İyilik yapanları işte bilmeyiz, kafatlandırırız." 111 "Allah'ın kullarımızdandı. Allah'ın kulları insanlığa bayram kılmıştır. Bugün işte bir bayram. Allah çocuklarımızı bize bağışlıyor. Kurban olarak ehli hayvanı yeterli buluyor. İşte o yüzden beri Kurban, bir Mâslîman'ın varlığını gerektiğinde Allah yolunda feda etmeye hazır olduğunun bir nişanesidir. Diğer taraftan kurban, insanın nefsanî arzularını ve suflî duygularını boğazladığının da bir işaretidir.

Kurbanın tarihsel anlamını anlattık. Şimdi ise işin fıkhi anlamını ele alacağız. Kurban kesmenin fıkhi anlamı, değerlendirmesi hususunda fakihler arasında farklılıklar vardır. Dinen aranan şartları taşıyan kimselerin kurban kesmeleri Hanefî mezhebinde ağırlıklı olarak ve bazı müctehid imamlara göre vacip, fakihlerin çoğunluğuna göre müstahabdır. Hanefîler, Kurban'ın Hz. Peygamber'e hitaben "Rabbim, bu kurban kes" (el-Kevser, 108/2) buyrulmasının emmiyeti de kapsadığı ve gereklilik bildirdiği görüşündedirler. Ayrıca Hz. Peygamber'in bir hadisinde hali vakti yerinde olanların kurban kesmesi emredilmiş veya tavsiye edilmiş, hatta "Kim imkanı olduğu halde kurban kesmezse bizim mescidimize yaklaşmasın" (İbn Mâcî, "Edahi", 2; Müsned, II, 321), "Ey insanlar, her sene, her ev halkına kurban kesmek vaciptir." (Tirmizî, "Edahi", 18; İbn Mâcî, "Edahi", 2) gibi ifadelerle bu gereklilikle vurgulanmıştır. Kurban kesmek, akıllı, bulmuş, ağın ermiş, dinen zengin sayılacak kadar mal varlığına sahip ve misafir olmayan Mâslîman'ın yürümlü olduğu bir ibadettir. Temel ihtiyaçlarından ve borcundan başka 20 miskal (80.18 gr.) altın veya bunun değerinde para veya eşyaya sahip olan kişi dinen zengindir; kurban kesmesi gerekir. Kurban kesecek kadar zengin olmak demek, bir kimsenin (kira dahi olsa) oturacağı evi, yiyeceği,

içerdiği, (ama ucuz ama pahalı olsun fark yoktur) ev eşyaları, olup da bunlara ilaveten elinde fazla bulunan 80.18 gram altını veya bunun değerinde mark dolar veya kıymetli eşyası bulunan kişinin kurban kesmesi vacip olur. Hane halkı içinde, dinen zengin sayılan kelleflerin sayısı birden fazla ise, her birinin ayrı ayrı kurban kesmesi icap eder. Dede, nine, oğul ve torunlar aynı evde kalsalar ve bu ailede ninenin gelinin dedenin ve oğulun kurban kesecek kadar kendine ait parası olsa, her birinin ayrı ayrı kurban kesmesi gerekir. Kurban her birine ayrı ayrı vaciptir. Yani hep birlikte yalnızca bir koyun kesmeleri olmaz. Ancak baş bir hayvana birlikte iştirak edebilirler. Bu sene kendime gelecek sene karıma kurban keserim denilemez. Her kişi kendi kurbanından bizzat kendisi sorumludur. Zengin olmayanın veya zehrine her hangi bir sebepten dolayı kurban dıymeyen kimsenin kurbanı makbul ve kurban kesme ibadetinin sevabına erer. Kurban teşrik tekbirleri arefe günü, sabah namazından başlayıp, bayramın dörtüncü günü; ikinci vaktine kadar her farz namazdan sonra selam verilir verilmez getirilmesi vaciptir. Oğul zaman ekmesi unutulmuş tekberi anımsamanın en kolay yolu kılınacak seccadelere teşrik tekbirlerini hatırlatıcı olsun diye engelli iğne ile bir yazı iliştmek hatırlamanızda yardımcı olacaktır. Tekbir şyledir: Allahu ekber Allahu ekber Lâ ilâ ilâh illâ Allahu ekber ve lillâhii hamd. Kurbanların kesimi, bayramın birinci günü; bayram namazından başlayıp, üçüncü gününe kadar kesilebilir. Bir zaruret yoksa hayvanı gece kesmek iyi değildir. Diğer bayramlarımız gibi Kurban Bayramı da ciddi bir anlam erazyonuna uğramasına rağmen, yine de toplumun farklı katmanlarını bir araya getiren, birlikteliği, toplum olmanın getirdiği duygu yoğunluğunu, akraba ziyaretlerini, paylaşmayı birlikteliği hatırlatmayı sağlamaktadır. Sizlerden ricamız, bu bayram günlerini mümkün olduğu kadar yavrularımıza yaşatmaya ve sevdirmeye çalışmaktır. Maalesef burada, yani yabancı bir ülkede bulunmanın getirdiği alışma hayatı ve okul gibi bazı sıkıntılar vardır. Senede yalnızca iki bayramımız olduğunu unutmayalım. Bu bayramlarda imkan dahilinde işveren ve okul idaresinden izin almak suretiyle dinimizi ve kültürümüzü yaşatmaya çalışalım. Bazı ailelerin bayram günlerinde izin almaması sebebiyle, bu aileler diğer Müslüman ailelere emsal gösterilmektedir. Burada kültürlerini her hali ile yaşatmaya çalışın. Yahudilere imrenmek yerine, bizler de kendi dinimizi ve kültürümüzü nasıl yaşatabileceğimizi düşünmeliyiz. Bugün sevinçli, kederli, kurbanlar kesilecek, sevap niyetiyle etler dağıtılacak herkese bir İslam aleminde yollar bir olacak, günlerde rahmet meleklere bizlere dualar edecek, rahmet yağacak sağnak sağnak yeryüzüne. Bugün hepimizin yereği şenlenip bayram sevinci ile coşacak. Rabbim, bizleri sevdiklerimizden ayırmasın, onların acılarını bizlere göstermesin, yuvalarımıza huzur ve saadet versin, bizleri hidayet üzere sabit kadem yapsın, Bizleri her iki cihanda aziz eylesin Rabbimiz dualarımız makbul eylesin. Hepimizin Kurban bayramı berek olsun. Artarak günümüzün aydınlığı her saniyede Bir mehabetli sabah oldu Suleymaniyeye. Kendi kubbemiz altında bu bayram saati Dokuz asrında bu halkı, bu memleketi Yer yer aksettiriyor mavileşen manzaradan Kalkıyor tozlu zaman perdesi her an aradan Gecenin bitmezliğe yavaş yavaş tuttuğu andan beridir Duyulan gümüş kanat, yerde ayak sesleridir. Bir geliş var!... Ne berek, ne garip alem bu!.. Hava boydan

